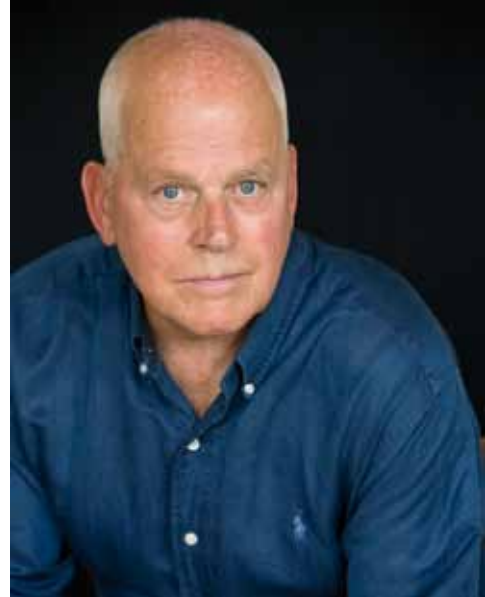

SYTZE VAN DER ZEE

Sytze van der Zee is journalist, oud-hoofdredacteur van Het Parool en schrijver van verschillende historische werken, waaronder het onlangs verschenen *Harer Majesteits loyaalste onderdaan* over het fascinerende leven van François van 't Sant.

Ben Vriesema is
hoofdredacteur van
Kleio.

WELK NUT HEEFT GESCHIEDENIS VOLGENS U?

Geschiedenis is op school een uiterst belangrijk vak, in het bijzonder om de samenhangen in onze samenleving beter te kunnen begrijpen. Op die manier leer je op jonge leeftijd de gebeurtenissen in perspectief te zien. Het is essentieel dat jonge mensen zich er rekenschap van geven dat de geschiedenis zich nooit herhaalt, maar dat we er desondanks van kunnen leren. Hiertoe is een gedegen kennis van de geschiedenis vereist.

WELKE HISTORISCHE PERSOON SPREEKT U HET MEESTE AAN?

Ik heb altijd grote bewondering gehad voor Winston Churchill. Misschien dat hij niet zo'n frisse rol in de Boerenoorlog heeft gespeeld, maar later, tijdens de Tweede Wereldoorlog, heeft hij zich dubbel en dwars gerehabiliteerd. En het was beslist niet zo dat de Engelsen hem in het begin van de oorlog onthaalden als hun grote leidsman. Ook binnen zijn Conservatieve Partij waren er aanvankelijk nogal wat mensen die het het liefst op een akkoordje met Hitler wilden gooien.

KUNT U ZICH NOG VEEL HERINNEREN VAN DE LESSEN GESCHIEDENIS OP SCHOOL?

Ik had het voorrecht op het gymnasium een uiterst inspirerende leraar geschiedenis te hebben, Van Dijk, die ook op de AVRO-radio boeiende causerieën verzorgde. Wij hingen als gymnasiasten aan zijn lippen.

WAT IS UW MEEST DIERBARE BEZIT DAT OOK HISTORISCHE WAARDE HEEFT?

Ik weet niet of het historische waarde heeft, maar de voorpagina's van het illegale Parool zijn me zeer dierbaar. Ze hangen ingelijst in mijn werkkamer.

WELKE HISTORISCHE FILM HEEFT DE MEESTE INDRUK OP U GEMAAKT?

Misschien is dat de driedelige tv-serie Unsere Mütter, unsere Väter. De serie vertelt het verhaal van vijf jonge Duitsers die worden meegezogen door de gebeurtenissen tussen 1941 en 1945. Verder maakte het eerste deel van de Heimat-trilogie, Heimat – Eine deutsche Chronik, indruk.

WELKE HISTORISCHE STUDIE MAAKTE DE MEESTE INDRUK OP U?

A distant mirror van Barbara Tuchman. Ik heb dat boek ademloos gelezen. Zo kun je dus ook over geschiedenis schrijven. Misschien dat hier en daar haar fantasie op de loop is gegaan, maar het boek staat niettemin als een huis.

ALS U MORGEN EEN HISTORISCH ONDERZOEK ZOU MOGEN BEGINNEN, WAT ZOU DAN HET ONDERWERP ZIJN?

Ik zou dan een diepgravend, allesomvattend boek over de Friezen willen schrijven, in navolging van het boek The Italians van Luigi Barzini. Waar komen de Friezen vandaan, wat waren hun drijfveren, hoe wisten ze zich te handhaven?

WAT IS VOLGENS U HET BELANGRIJKSTE IN HET GESCHIEDENISONDERWIJS?

Dat een docent op een toegankelijke manier lesgeeft. Geschiedenis is interessant, spannend en buitengewoon leerrijk, maar vaak ontaarden geschiedenislessen in dorre verhandelingen. Op mijn gereformeerde lagere school kregen we jaartallen ingehamerd en wie in de vijfde klas alle jaartallen kon opdreunen, kreeg in het leerboekje een Nederlands vlaggetje getekend. Saaier kon het niet, maar Van Dijk opende mijn ogen.

WAT IS DE MEEST RECENTE 'HISTORISCHE SENSATIE' DIE U HEBT GEHAD?

Dat was een brief die ik vorig jaar tijdens het onderzoek voor mijn laatste boek over François van 't Sant van een kleinzoon van hem kreeg. Uit de brief blijkt dat oud-premier Gerbrandy en 'de soldaat van Oranje' Hazelhoff Roelfzema in het voorjaar van 1947 een staatsgreep planden. Ook Loe de Jong en Cees Fasseur repten van coupplannen, maar in de brief stond precies aangegeven wanneer die coup zou moeten plaatsvinden en wie erbij waren betrokken.

WELKE HISTORISCHE PERSONEN HAD U GRAAG WILLEN INTERVIEWEN?

Churchill, Stalin, Jeanne d'Arc en Anne Frank. Dus een tamelijk bont gezelschap.

'Ik weet niet of het historische waarde heeft, maar de voorpagina's van het illegale Parool zijn me zeer dierbaar. Ze hangen ingelijst in mijn werkkamer'

WAT IS VOOR U EEN BELANGRIJKE LIEU DE MÉMOIRE?

Grote indruk maakte op mij het voormalige concentratiekamp Mauthausen. In tegenstelling tot andere kampen is van dit kamp veel in de oorspronkelijke staat behouden gebleven. Ondanks het weelderige groen was het een buitengewoon deprimerende plek. Een belangrijke lieu de mémoire is uiteraard het vernietigingskamp Auschwitz, maar de niet aflatende stroom van toeristen ervaarde ik als storend.

WELKE HISTORISCHE PERIODE SPREEKT U HET MEESTE AAN?

De tijd van de Egyptische farao's en het Romeinse Rijk. Het is verbijsterend wat mensen toen allemaal al konden. De wetenschap had een enorme vlucht genomen en de mensen in die tijd hadden een niveau bereikt dat wij pas vele eeuwen later haalden. De duistere middeleeuwen hebben ons veel kwaad gedaan.

HOE VINDT U DAT GESCHIEDENISONDERWIJS AAN EEN MIDDELBARE SCHOOL MOET WORDEN GEDOCEERD?

Er moet aandacht worden besteed aan zowel de vaderlandse als de internationale geschiedenis. Wat ik heb begrepen, is dat de vaderlandse geschiedenis er nog maar bekaaid afkomt. Dat lijkt me een ernstige omissie. Kennis van de vaderlandse geschiedenis vormt een bindend element, zonder daarbij nationalistisch te hoeven zijn. Als Balkenende het over 'de VOC-mentaliteit' heeft, is het belangrijk dat leerlingen weten waar de Verenigde Oost-Indische Compagnie voor staat. ■

Boven: Mauthausen-overlevers juichen hun bevrijders toe, een dag na hun bevrijding. De viering vond plaats op verzoek van generaal Eisenhower. Foto: Donald R. Ornitz, USHMM.